

Jallgríms kvæði

1. Eina veit eg rímuna,
gjørd við nýtum orðum,
Jallgrímur og Havgrímur
ræðu fyrri í forðum.

*Latum dans dynja dreingir,
stoltsliga stígum í ring,
stendur hon væl frúva.*

2. Jallgrímur og Havgrímur,
ræðu við búnum brandi,
hin var sær á Upplondum,
men hesin á Bjarmalandi.
3. Løgdu sær so ráðini við,
sum fornir gjørdu í forðum,
tað skal eingin kongur stýra
her um Heroyar norður.
4. Har komu niður á Bjarmaland
fimmti riddarar reystir,
tá svaraði Havgrímur:
“Hvørjir eru hesir gestir?”
5. Svaraði ein av sveinunum,
smúldist undir lín:
“Haraldur kongur av Noregi
sendi meg til tín.
6. Kongurin hevur oss higar sent,
ikki við so blíðum,
antin skalt tú landið skatta
ella ímóti stríða.”
7. Havgrímur so til orða tekur,
mælir tunga at inna:
“Her hevur eingin skattur gingið
alt tað, ið frægir minnast.
8. Eg eri alin á Bjarmalandi,
giti ei landið skatta,
ikki skal hann Haraldur kongur
fregna tað og frætta.”
9. Bóru burt hans borðbúnað,
gjørt var av silvuri reina,
takið nú tann høvdinga,
og berið út á teinum.
10. Løgdu teir hendur á Havgrím unga,
ætlaðu út at bera,
hann vá upp sín bitra brand,
ið væl kundi brynjur skera.
11. Hann brá upp sín bitra brand,
er mær ei á tí hól,
eg svørji tann eið við mína trúgv,
hann feldi riddarar tólv.
12. Sveinar riðu for kongin heim,
við so nýtum orðum:
“Enn ræður Grímur á Bjarmalandi,
sum hann hevur ráðið í forðum.”
13. Kongurin so til orða tekur,
heldur á búnum knívi:
“Eina skal eg Noregi stýra,
um eg eri á lívi.”
14. Kongurin so til orða tekur,
við sínum gula hári:
“Vit skulum gista Bjarmaland,
tá ið líður at vári.”
15. Hetta frætti jallurin,
uppi situr í fjøllum:
“Haraldur hevur Noregi hálvtt,
nú vil hann ráða øllum.”
16. Jallgrímur klæðist árla morgun,
mann meg rætt um minna:
“Nú lystir meg á Bjarmaland,
fornar vinir at finna.”
17. Út varð loystur gangarin,
upp við hallarvegg,
prýddur var hann við skarlak,
niður á hóvaskegg.

¹Kelda: Kvæði nr. 21C í “Føroya Kvæði”; Bókagarður 1998–.

18. Prýddur var hann við skarlak,
niður á miðja síðu,
forgyltur var saðilin,
Jallgrímur skuldi í riða.
19. Jallgrímur ríður í grasagarð,
löysir av saðilgjörð:
“Hvat er títt á Bjarmalandi?
frætti eg av í fjør.”
20. Jallgrímur ríður í grasagarð,
letur so orðum byrja:
“Hvat er títt á Bjarmalandi?
tað er fyrst at spyrja.”
21. Haraldur kongur av Noregi,
ræð mót oss at herja,
brynjaði hann út fimmti kempur,
væl mundi eg meg verja.
22. Her er komin ein annar gestur,
niður frá høgum fjøllum,
alin er upp blant Bjarmatussar,
og líkastur er hann trøllum.
23. Alin er upp blant Bjarmatussar,
líkastur er hann trøllum,
hann vil mína sæla dóttur
føra upp mót fjøllum.
24. Hann er eingin á Bjarmalandi,
honum torir at mæta,
hvør ið kemur í holt við hann,
blóðug verður göta.
25. Havgrímur kemur út árla morgun,
fátt man feigum forða,
hann sær nú tann fjallatussa
niður úr fjøllum spora.
26. Hundar tóku at goyja hátt,
greppurin dró at garði,
stígur á legg við stinum alvi,
fór ei um við fári.
27. Hundar tóku at goyja hátt,
greppur at garði dró,
stígur so sterkt á stinnan legg,
hann jørð um kálvar vóð.
28. Hundar tóku at goyja hátt,
greppur at garði dregur,
stígur so sterkt á stinnan legg,
hann jørð um kálvar vegur.
29. Veggir allir svignaðu,
hvar hann kom í tún,
hurðar allar klovnadu,
áðrenn hann fekk rúm.
30. Beinkir allir brotnadu,
hvar hann gekk í sæti,
Jallgrímur so til orða tekur:
“Slíkt er trølla læti.”
31. Beinkir allir brotnadu,
hvar hann settist niður.
Jallgrímur so til orða tekur:
“Slíkt er trølla siður.”
32. Tá svaraði hann fjallatussi,
kinn bar hann so balda:
“Eg haldi tað ei vera kongaligt,
ið ikki skal kempum halda.”
33. Risin so til orða tekur,
lítur seg út til bíggjar:
“Hvar er frúgvín Ingibjörg,
nú vil eg hana síggja?”
34. Havgrímur so til orða tekur:
“Eg havi ráð og minni,
tú sært ikki Ingibjörg
enn á hesum sinni.”
35. Risin gjørdist grimur í grønum,
er mær ei á tí hól,
tríati sló hann reystar kempur,
fullu á hallar gólv.
36. “Sjálvur skal eg mær sømdir lúka,
frúgv á máli finna,”
hann gekk seg í høga loft,
hann mundi tað útinnað.
37. Risin kemur í salin inn,
svarar so frá sær:
“Hoyr tú frúgvín Ingibjörg,
vilt tú játtast mær?”

38. “Kjaftur tín er ógvuligur,
nasarnar eru langar,
so eru tíni kjálkabein,
fjórðingsvegur at ganga.
39. Kjaftur tín er ógvuligur,
ennið tað er fatt,
nasarnar eru sum neystadyr,
hartil sigi eg satt.
40. Skeggið er sum sótið svart,
hongur niður á bringu,
neglirnar sum bukkahorn,
alin fram av fingri.
41. Skeggið er sum sótið svart,
hongur niður á beltið,
eyguni sum tjarnir tvær,
og tonn sum í villini gølti.”
42. Risin so til orða tekur,
hevur ei fleiri orð,
hann tók frúnna Ingibjörg,
og ripti fram um bord.
43. Hann tók frúnna Ingibjörg
undir kápu blá,
Jallgrímur sprakk úr háseti,
hann sínum brandi brá.
44. Risin tók ta björtu brúður,
út á grønan vøll,
Jallgrímur gav so vont eitt høgg,
hinum í heysin gell.
45. Hann misti frú frá favn,
niður á fold so fríða,
Jallgrímur hana á hestin tók,
burt á skógv at riða.
46. Jallgrímur hana á hestin tók,
burt á skógv at riða,
hoyr tú frægur frúnna fadir:
“Tú skalt við risan stríða.”
47. Jallgrímur hana á hestin tók,
spennir á sadilgjørð,
plæga so allir riddarar riða,
gangari rennur á jørð.
48. Bardust fullar tógvar dagar,
hvørgin sigur fekk,
inntil tann hin triðja,
ið sól til viðá gekk.
49. Bardust fullar tógvar dagar,
hvørgin sigur vann,
inntil tann hin triðja,
ið sól til viðá rann.
50. Inntil tann hin triðja,
ið sól til viðá rann,
tá fell kappin Havgrímur,
tann hin raski mann.
51. Risin reið av garði burt,
hann føtur í fjallið setti:
“Ikki skal jallur á Upplondum
við æru liva eftir.”
52. Ein kom maður í høllina inn,
millum stavs og veggjar:
“Skundar tær, reystur Haraldur kongur,
landið undir teg leggja.
53. Skunda tær nú Haraldur,
gladur í gulmærs gangi,
deyður er nú tann høvdingi
oss hevur forðað leingi.”
54. Hann legði undir seg ríkið alt,
fram við sjóvarstrond,
síðan helt hann haðan burt,
og ríður á Upplond.
55. Jallgrímur kemur út árla morgun,
sær nú kongsins dreingir,
talar hann nú til sínar menn:
“Roynið nú bogastreingir.”
56. Jallgrímur ríður út árla morgun,
kappin tann hin raski,
fimmti vóru teir kongsins menn,
fullu í fyrsta kasti.
57. Jallgrímur rópar á sínar menn:
“Spennum vára bogar,
ikki skal Haraldur hárfagri
so upplendingar kúga.”

58. Jallgrímur ríður á grønum vølli,
sum aðrir reystir menn,
so feldi hann Haralds garpar,
hundrað um í senn.
59. Átjan vóru teir sveinarnir,
boðini bóru heim:
“Jallgrímur ræður á Upplondum,
so frægur hilmir ein.”
60. Nú skal brynja út annað lið,
vera til víggja førur,
ríða so til Upplanda,
og spennu á saðilgjørð.
61. Árla var um morgunin,
roðar fyri sól,
ríðu so á skógvin burt,
fram fyri fagran hól.
62. Jallgrímur kemur út árla morgun,
sær nú kongsins dreingir,
talar hann nú til sínar menn:
“Spennu bogastreingir.”
63. Jallgrímur ríður út árla morgun,
sum aðrir reystir menn,
so feldi hann Haralds greppar,
hundrað um ísenn.
64. Jallgrímur ríður á grønum vølli,
royndi góðar gripir,
feldi niður av Haralds monnum,
tíggju for hvørja sipun.
65. Jallgrímur ríður á grønum vølli
við sínum brandi bjarta,
ein fleyg ørvin fyri hans' bróst
tá neit inn at hjarta.
66. Úr sær reiv hann blóðiga ørv,
alvæl sum hann kundi,
sendi hana aftur í Haralds lið,
so mangur lívið týndi.
67. Jallgrímur so til orða tekur,
eg havi felt úr liði,
gerið sum fyrst í fyrndartíðum,
gevið nú ongum grið.
68. Teir høgga títt, teir líva lítt,
duplur hanga við stengur,
maktast ungi Jallgrímur,
í víggi har hann stendur.
69. Jallgrímur ríður á grønum vølli,
nú tekur liðið at tynna,
gláður eg ríði at kvøldmálum,
mína brúður at finna.
70. Dagur tekur kvølda,
teir sóu risan renna,
oman skruddu dalir og fjøll
tá hann ræð teir at kenna.
71. Eg havi staðið í stríð í dag,
og vegið so mangan mann,
nú síggi eg tann fjallatussa,
eg meini hann vil mær ann.
72. Eg havi staðið í stríð í dag,
og vundið tann sigurin prúð,
eg eri møddur og illa særdur,
sova vil eg nú.
73. Ongan skalt tú sötan sova,
so leingi sum brandar bíta,
fyr enn eg fái Ingibjörg,
sum væn er á at líta.
74. Hann legði inn at Jallgrími unga,
sigst í hesum tátti,
harðliga við beinum bankar,
fór ikki um við sátti.
75. Ríðu saman á grønum vølli,
frá man frættast víða,
so rann sveitti um belti hans,
sum elvur í fossinum stríða.
76. Jallgrímur gav so vont eitt hogg,
tað tók at rúka av skalla,
tað er ei so undarligt
um eg í dag man falla.
77. Hevði eg ikki for mínum brósti
fólt tað tunga mein,
ikki skuldi tú fjallatussi
boðini borið heim.

78. Jallgrímur reidjar svør íkring,
gav vegur við vápn á skildir,
so hjó hann til fjallatussan,
eggin beinið kildi.
79. Risin sipaði jarnstongina
við so miklari ferð,
Jallgrímur fekk so ont eitt slag,
at heilin dreiv á jørð.
80. Gylsteinur sær úr heri brá,
væl kundi brynjur skera:
“Ikki skal frúgvín Ingibjörg
risans brúður vera.”
81. Gylsteinur seg frá heri reið,
við sínum brandi brá,
hann kleyv henda grima risa
sundur í lutir tvá.
82. Tað var reystur Haraldur kongur,
gav honum gávur góðar:
Bjarmalandið yvir at ráa,
og Ingibjörg væna fljóð.
83. Gylsteinur festi Ingibjörg,
so er komið til mín,
síðan førði hann Haraldi kongi
skatt og gull í skrin.
- V. U. Hammershaimb: Færøiske Kvæder II,
1855.*